

Kako Isus definira učenika u odlomku o Velikom poslanju?¹

Greg Ogden

ORCID: 0009-0008-2748-2755

Global Discipleship Initiative

greg@globaldi.org

UDK: 27-318:27-247.4 Veliko poslanje

Kategorija: Izlaganje sa skupa

DOI: <https://doi.org/10.32862/k1.18.2.2>

Sažetak

Svaka konferencija o učeništvu mora biti ukorijenjena u biblijskoj definiciji pojma „učenik“. Kada Isus zapovijeda da „činimo učenike“, koga ili što točno stvaramo? Kako izgleda učenik? Ne treba tražiti dalje od definicije koja je sadržana u izvornom Isusovu nalogu koji je poznat kao Veliko poslanje (Mt 28,16-20). Postoji jasno određena struktura ovoga teksta kojom se iskazuju osnovne karakteristike učenika: tekst sadrži jedan imperativ, „činite učenike“, no ono što se često previđa jest to da se ova glavna zapovijed dodatno pojašnjava trima participima: „idući“, „krsteći“ i „učeci“. U ovome slučaju participi su glagolski prilozi s nastavkom „-ći“ koji govore o naravi učenika. U ovom će se izlaganju usporediti popularno razumijevanje toga što znači biti kršćanin s biblijskom definicijom pojma „učenik“. Kršćani, kako se uobičajeno razumije, oni su koji su povjerovali Kristu radi svog spasenja i vjeruju da će biti s Isusom kada umru. Drugim riječima, na taj je način možda nesvjesno rečeno: „Možete biti kršćanin, a da ne budete učenik.“ „Evandjelje“ koje je naviješteno izravno je dovelo do evandjelja koje se svodi samo na oprost grijeha tj. na „evandjelje oprosta“. Bill Hull i Ben Sobels iznose dvije istine: 1. Ne možete stvoriti učenika sličnog Kristu na temelju evandjelja koje ne sadrži učenništvo. 2. Evandjelje koje propovijedate određuje učenike koje ćete stvoriti. Nasuprot tome, bit će istaknuto da tri opisna participi, „idući“, „krsteći“ i

1 Ovaj je članak napisan kao dio istraživačkoga projekta Biblijskog instituta u Zagrebu: „Koncept učenništva među crkvama reformacijske baštine u Hrvatskoj“.

„učeci“, kada se detaljnije razmotre, u sebi sadrže Isusovu definiciju učenika. To je potvrđeno porukom evanđelja koje je Isus propovijedao na početku svoje službe: „A pošto Ivan bijaše predan, dođe Isus u Galileju propovijedajući evanđelje Božje i govoreći: *‘Ispunilo se vrijeme i približilo se kraljevstvo Božje. Pokajte se i vjerujte u evanđelje!’*“ (Mk 1,14-15).

Ključne riječi: evanđelje koje ne sadrži učenje, kršćanin, učenik, „idući“, „krsteći“, „učeci“

Uvod

Zahvalan sam za ovu prigodu što mogu biti s vama dok zajedno istražujemo mnoge dimenzije poziva Velikoga poslanja kako bismo činili učenike kroz biblijsko i teološko promišljanje, teološke tradicije koje oblikuju naše razumijevanje stvaranja učenika i mnoge specifične teme o kojima valja nešto reći. Popis je tema velik. Imam osjećaj da se nalazim pred švedskim stolom čiji sadržaj prelazi moje gurmanske kapacitete.

Prije nego što započnem govoriti o temama koje želim istraživati s vama, navest ću nekoliko pojedinosti iz svoga životopisa. Rukopoložen sam kao pastor u Prezbitarijanskoj crkvi SAD-a, ali u svoja dva posljednja pastorata izišao sam iz toga stada u neovisne, evanđeoske crkve: jednu u Silicijskoj dolini u Kaliforniji i jednu u predgrađu Chicaga. Počeo sam intenzivno razmišljati o Velikom poslanju kad sam imao trenutak spoznaje u crkvi u Silicijskoj dolini. Kad sam počeo raditi tamo, crkva nije imala nikakvu službenu misijsku izjavu. U to je vrijeme izašla knjiga Stevea Coveyja *Seven Habits of Highly Effective People* u kojoj on tvrdi da je jedna od navika učinkovitih ljudi ta da imaju osobnu misijsku izjavu koja usredotočeno izlaže sudbinu njihova života. Činilo se da svi, od pojedinaca preko tvrtki pa sve do crkava stvaraju svoje misijske izjave.

Priključio sam se tom trendu i uvjerio svoje starješine da je i nama potrebna misijska izjava. „Postavio“ sam malu skupinu starješina da se bace na taj posao. To je definitivno bilo kao da slijepac vodi slijepu. Nisam bio siguran kako bi trebao izgledati konačan proizvod. Pisali smo nacrt za nacrtom koje bismo potom donijeli pred odbor, što bi oni obično popratili zijevanjem. Zatim, nakon otprilike godinu i pol, toliko smo ih izmorili da su konačno u stanju krajnje iscrpljenosti pristali potvrditi što god smo im u tom trenutku donijeli. Tada sam imao trenutak spoznaje. Konačno mi je svanulo da je Isus obavio sav taj posao umjesto nas kad je svojim učenicima dao mandat: „*Podite dakle i UČINITE MOJIM UČENICIMA sve narode.*“ Shvatio sam da je svakoj crkvi dana ista misija. Možda će ona izgledati ili zvučati malo drugačije ovisno o teološkim, povijesnim i kulturalnim okvirima u kojima je bila oblikovana, ali će još uvijek u osnovi biti ista. Kao da mi je Gospodin rekao: „Upri pogled u ovu misiju. Ne skidaj očiju s nje. Učinkovitost

tvoje crkve mjerit će se time u kolikoj je mjeri ostvaruješ. Ako se Isus pojavi kako bi napravio reviziju crkve, što će pronaći?“

Na početku drugog predavanja otkrit ću vam još neke pojedinosti svoga putovanja u ono što je oblikovalo moje razumijevanje načina na koji se čine učenici, ali to je fokus drugoga predavanja. Mislio sam da bih mogao doprinijeti tako što ću pružiti svojevrstne okvire za sve velike teme koje ćemo istraživati. Ukratko rečeno, pokušat ću osloviti s biblijskog stajališta dva osnovna pitanja: 1. Na ovom predavanju pokušat ću odgovoriti na pitanje tko ili što je, prema Isusu, učenik? 2. Na drugom predavanju pozabavit ću se time što možemo naučiti iz Isusova modela i prakse o tome kako činiti učenike. Ova dva pitanja glavne su značajke moga života u službi.

Ja sam praktičan teolog. Pod time želim reći da ovaj sadržaj u mnogo manjoj mjeri spada u rubriku ortodoksije, a mnogo više u rubriku ortoprakse. Moja biblijska i teološka razmišljanja moraju završiti u praksi. Moja je motivacija obuzeta pitanjem „kako“ u jednakoj mjeri kao pitanjem „što“. Činiti učenike tiče se odgovaranja na imperativ koji Isus uspostavlja kao misiju Crkve. U ovom predavanju iznova ćemo sagledati zapovijed koju je Isus dao svojoj Crkvi. Pogledajmo pet posljednjih redaka Evanđelja po Mateju.

Jedanaestorica učenika odoše u Galileju, na goru gdje im je Isus odredio. Kad ga ugledaše, pokloniše mu se. A neki bijahu sumnjali. Tada im se približi Isus te im reče: „Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska. Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio! Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta“ (Mt 28,16-20).

1. Mjesto radnje Velikog poslanja

Prije nego što detaljno istražimo Veliko poslanje u Mateju 28,18-20, postavimo scenu u kojoj su se učenici našli.

Jedanaestorica učenika odoše u Galileju, na goru gdje im je Isus odredio. Kad ga ugledaše, pokloniše mu se. A neki bijahu sumnjali (Mt 28,16-17).

Razmotrimo ova dva retka izraz po izraz.

„*Jedanaestorica...*“

Odmah primjećujemo da nam Matej ukazuje na činjenicu da sada ima 11, a ne 12 učenika. Zašto je zapisao taj točan broj? Mogao je jednostavno reći: „Učenici odoše u Galileju“ i izostaviti njihov točan broj. Ipak, odlučio nas je podsjetiti da nisu bili u punom broju. Jednoga su izgubili. Među sobom su imali izdajnika koji

je Isusa predao vjerskim vlastima. Tragično si je oduzeo život kad je shvatio da je izdao nevinoga čovjeka.

Međutim, ne baca li ovo sjenu na Jedanaesticu? Nisu ni oni bili uzori kreposti. Poznato je da je Petar zanijekao Isusa kad se našao u prilici stati uz njega u Kajfinom dvorištu dok je Isus bio na suđenju. Također znamo da je ostalih deset potrčalo u zaklon i napustilo svoga gospodara. Govori li nam Matej od početka da će Veliko poslanje ostvariti nesavršeni ljudi? Da! On će upotrijebiti vas i mene da ostvari svoju misiju sve do kraja zemlje. Ipak, Isus nam daje dostojanstvo time što nas poziva u ovaj vječni pothvat.

„Jedanaestorica učenika...“

Opet, primijetite da Matej ne kaže „jedanaestorica **apostola**“. Matej izbjegava isključiv naziv i proširuje ga na učenike. Nije ih odvajao kao da se ovo poslanje odnosilo samo na odabranu nekolicinu koja je imala službu apostola. Kad Isus obećava da će biti s njima do svršetka svijeta, on gleda mnogo dalje od toga naraštaja na one koji će ostvariti ovu misiju. Gledao je na nas i očekivao da ćemo biti sljedbenici velikog učitelja, a upravo to znači biti učenik.

„Jedanaestorica učenika odoše u Galileju“

Kako su znali da im valja ići u Galileju? Marija Magdalena i ona koju znamo kao „drugu Mariju“ bile su prve koje su došle do Isusova groba onoga uskrsnjeg nedjeljnog jutra. Bile su prisutne kad je potres zatresao zemlju i gledale su silazak anđela koji je otkotrljao kamen s groba. Anđeo ih je uputio da kažu učenicima kako je Isus uskrsnuo od mrtvih i da je otišao pred njima u Galileju gdje će ih čekati. Izgleda da nije bilo dovoljno čuti to samo jednom. Dok su dvije Marije odlazile reći učenicima, uskrsnuli Isus objavio im se i rekao: „Zdravo!“ Obujmile su mu noge (sigurno su osjetile ožiljke gdje je bio proboden) i pale su ničice pred njim u štovanju. Isus je ponovio anđelovu poruku: „Ne bojte se! Idite, javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti!“ (Mt 28,10).

Jesmo li ikad uzeli u obzir rizik razočaranja koji su učenici možda iskusili? Jesu li išli sumnjajući da će se Isus pojaviti i pitali se zašto bi trebali vjerovati ovim deliričnim ženama? Kao što znamo, žene u Isusovo vrijeme nisu se smatrale pouzdanim svjedocima, a bilo im je zabranjeno svjedočiti na sudu. Ovisno o tome gdje su se u Galileji trebali susresti s Isusom, imali su nekoliko dana putovanja iz Jeruzalema da razmisle je li to bila uzaludna misija. Hoće li se Isus zaista pojaviti? Imali su samo riječ ovih zabludjelih žena.

„...na **goru** gdje im je Isus odredio“

Još od gore Sinaja, Gospodin se sa svojim ljudima susretao na planinama. U Mateju imamo Propovijed na gori i Isusa na Gori preobraženja, gdje je postao blještavo bijel, otkrivajući svoju slavu. Isus je imao specifično mjesto na umu na koje je uputio učenika. Zacijelo su tamo već bili prije; znali su kamo moraju ići. Sada je novi i bolji Mojsije bio tamo kako bi im jasno pokazao kakvi trebaju biti i čime se trebaju baviti.

„Kad ga ugledaše, **pokloniše mu se**. a neki bijahu **sumnjali**“

Kad su vidjeli Isusa, odgovorili su tako da su mu se poklonili. Možda su mislili: „Istina je. Eno ga ondje – živ je i slavan u svom uskrsnulom tijelu.“ Znamo iz drugih opisa da je Isus još uvijek imao ožiljke od čavala na rukama i mjesto gdje ga je koplje probolo kroz bok. Ipak, bio je pred njima življi nego što su ga ikad vidjeli u njegovu stanju prije uskrsnuća.

Isusova prisutnost bila je toliko snažna da su pali ničice i štovali ga. Grčka riječ kojom se ovdje označava štovanje upućuje na to da nisu samo malo klecnuli pred Isusom, nego da su legli na tlo pred njim. U znaku počasti i apsolutnog poštovanja, davali su čast Isusu kao Bogu. On prima njihovo štovanje. Veliko poslanje rođeno je u kontekstu bogoslužja.

Naravno, volimo iskrenost Matejeva izvješća: „...a neki bijahu sumnjali.“ Možete li štovati i sumnjati istovremeno? Svakako se nadam da je to moguće. Dale Bruner piše ovo Blaženstvo: „Blago onima koji štuju uskrsnuloga Gospodina i koje još uvijek muče sumnje; oni su ljudi koje On koristi kako bi ostvario svoju misiju u svijetu.“

2. Isusova vlast

Nakon ovih riječi ulazimo u glavni dio Velikog poslanja: „Tada im se približi Isus te im reče: ‘Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska’“ (Mt 28,18). Volim reći da svaki put kad pročitamo ove riječi, trebamo zastati i reći sebi: „Što je rekao?“ Nikad se ne bismo trebali prestati diviti Isusovim riječima o sebi.

Nikada iz ljudskih usta nisu izišle tako zapanjujuće riječi, pa čak ni ljudskoga bića koje je Bog. U svojoj poznatoj izjavi Abraham Kuyper veli: „Ne postoji kvadratni milimetar na cijelom području našega ljudskog postojanja nad kojim Krist, koji je suveren nad svim, ne kliče: ‘Moje!’“ Drag mi je naziv koji je Dale Bruner dao Isusu. On je Kozmokrator – Gospodin nad cijelim stvorenjem. Isus polaže izvršnu vlast nad svim nebeskim silama, što znači da se ne trebamo bojati čak ni demonskih duhovnih sila ili čak svih zemaljskih sila. Budući da smo na strani Kralja, nijedna ljudska sila ne može nas u konačnici pobijediti. Poredak riječi u

ovoj rečenici stavlja Isusa još jasnije u središte: „Dana mi je sva vlast, nebeska i zemaljska.“

U 19. retku Isus nastavlja i koristi imperativ, zapovijed koja je u srcu Velikog poslanja: „Zato idite i UČINITE sve narode UČENICIMA mojim.“ Kao što ćemo poslije potpunije vidjeti, ovi redci sadržavaju samo jednu zapovijed, ali ne smijemo prijeći preko riječi „zato“. Budući da Isus ima svu vlast na nebu i na zemlji, *zato* učinite učenike.

2.1. Isusova vlast kao temelj Velikog poslanja

Zašto Isus naviješta svoju vlast prije davanja Velikog poslanja da činimo učenike? Mislim da je to iz najmanje dvaju razloga. Prije svega, Isus očekuje poslušnost. Isus je naveo primjer rimskog stotnika, zapovjednika stotinu vojnika, kako bi nas poučio tome što sve njegova vlast podrazumijeva. Ovaj visoko cijenjeni zapovjednik poslao je Isusu poruku preko posrednika da je njegov voljeni sluga nasmrtno bolestan. Prije nego što je Isus stigao u njegov dom, satnik je poslao prijatelje rekavši mu da nije dostojan da Isus uđe pod njegov krov. Prijatelji su prenijeli ovu poruku svog zapovjednika:

Ta i ja, premda sam vlasti podređen, imam pod sobom vojnike pa rekнем jednomu: „Idi“ – i ode, drugomu: „Dođi“ – i dođe, a služi svomu: „Učini to“ – i učini. Čuvši to, zadivi mu se Isus pa se okrenu mnoštvu koje je išlo za njim i reče: „Kažem vam, ni u Izraelu na nađoh tolike vjere.“ Potom su se poslanici vratili kući i našli slugu zdravoga (Lk 7,8-10).

Isusovi sljedbenici su ljudi pod vlašću, pod novom upravom. Isusov učenik pokorava svoj život Isusovoj vlasti, mudrosti i vodstvu. Isusovu učeniku prioritet je činiti druge učenike.

Drugi razlog zašto Isus objavljuje svoju vlast je taj da imamo njegovu punu podršku za izvršavanje ove misije. Isus ne kaže samo što trebamo raditi, nego nam daje način na koji ćemo to učiniti. Pada mi na pamet jedna slika koja ilustrira da idemo pod njegovom vlašću i s njim. Sjetimo se starih vesterna, koje ponekad nazivaju špageti vesternima, iz kojih smo dobili Clinta Eastwooda (koji mi je inače susjed). U gradu je propisno imenovan šerif s ovlastima da zatvori negativce. S vremena na vrijeme ti negativci pobjegnu iz grada i valja ići za njima. Šerif treba pomoć. Sakuplja sve raspoložive ljude, proglašava ih zamjenicima i stavlja im sjajnu značku na prsluke, kao simbol autoriteta zakona. Zamjenici idu za negativcima pod vodstvom šerifa. Upravo tako Isus nas proglašava zamjenicima, a zatim idemo van predstavljajući suverenoga Vladara svemira.

Ništa neće više osujetiti naše ostvarivanje Isusove misije od straha. Tako lako zaboravimo da se s Isusovom vlašću nemamo čega bojati. No ipak nas je lako preplašiti. Zbog toga posljednji redak u Velikom poslanju glasi: „Ja sam s vama

u sve vrijeme do svršetka svijeta.“ U cijelom Svetom pismu, gotovo svaki put kad vidimo obećanje „Ja sam s vama“ ili „Bit ću s tobom“, to se nalazi u kontekstu straha. Kad je Mojsije bio pozvan stati pred faraona, od straha je postao manji od makova zrna: „Tko sam ja da se uputim faraonu?“ Gospodin mu je odgovorio: „Ja ću biti s tobom“ (Izl 3,11-12). Kad je Jeremija bio pozvan da bude prorok, on je prigovorio da je previše mlad i neiskusn. No Gospodin je rekao: „Ne boj ih se: jer ja sam s tobom da te izbavim“ (Jer 1,8). Prorok Izaija izgovorio je riječi na koje smo se oslanjali kad se strah činio nepremostivim: „Ne boj se, jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho, jer ja sam Bog tvoj. Ja te krijepim i pomažem ti, podupirem te pobjedničkom desnicom“ (Iz 41,10).

Kozmokrator, Gospodar svemira, ima poziv za sve nas. Činite učenike! Dopuštam vam da budete dio najvećega pothvata koji možete zamisliti. Vodit ćete ljude k meni, kaže Isus, diljem svijeta, a zatim ih izgrađivati u zrele učenike.

2.2. *Isusove karakteristike učenika*

Sada dolazimo u samo središte Velikog poslanja s posebnim fokusom na Mateju 28,19-20. Vidjeli smo da Isus, glavni i izvršni vladar svemira ima misiju za sve nas. Rekao nam je što treba karakterizirati svakoga njegovog sljedbenika. Samo je jedna zapovijed u ovome tekstu – činite učenike! Moramo ostati sasvim usredotočeni na stvaranje učenika kao misiju Crkve Isusa Krista.

C. S. Lewis zgodno obuhvaća našu misiju ovim moćnim riječima:

Isto tako ni Crkva nema druge zadaće već da ljude privuče Kristu, da svakog čovjeka učini poput Krista. Ako to ne uvidamo, uzalud su sve katedrale, svećenstvo, misije, propovijedi, uzalud je čak i sama Biblija. Bog je samo zbog toga postao čovjekom. Možda je to i jedini razlog postojanja svemira, tko zna? (C. S. Lewis, *Kršćanstvo*)

2.2.1. *Možete li biti kršćanin, a da pritom niste učenik?*

Mislim da trebamo priznati da postoji prilična zbrka oko toga tko ili što je učenik. Dopustite da ilustriram tu zbrku kratkom pričom. Jedne je nedjelje neki pastor žestoko i žarko propovijedao o pozivu na učenje. To nije baš sjelo jednoj ženi u crkvi (moglo se isto tako raditi i o muškarcu). Žena je poslije jutarnje propovijedi prišla pastoru i rekla: „Pastore, ja samo želim biti kršćanka. Ne želim biti učenica. Sviđa mi se moj život ovakav kakav je sad. Vjerujem da je Isus umro za moje grijeha i da ću biti s njim kad umrem. Zašto moram biti učenica?“ Istražimo ovu kratku izjavu.

- *Koju razliku ova žena vidi između izraza kršćanin i učenik?* Žena je očito mislila da je pred nju stavljen izbor. Kršćanka ili učenica? Mislim da ću izabrati biti kršćanka.

- *Zašto ne želi biti učenica?* Što god ona mislila da je učenik, a to nije sasvim jasno, ona ipak misli da će to poremetiti njen život. Rekla je: „Sviđa mi se moj život ovakav kakav je sad.“ Ako je učenica, morat će unijeti neke neodređene promjene. Možda će morati postati misionarka u Africi.
- *Što je njena definicija kršćanina?* „Vjerujem da je Isus umro za moje grijeha i da ću biti s njim kad umrem.“ Njeno evanđelje glasi: oproštenje grijeha sada i vječni život s Isusom poslije. Na temelju svoje definicije kršćanina, ona postavlja vrlo logično pitanje: „Zašto moram biti učenica?“ Nije vidjela nikakvu poveznicu između bivanja kršćaninom i bivanja učenikom. Je li bila u pravu? Po svijetu postoje milijuni ljudi poput nje.
- *Kako je došla do zaključka da može biti kršćanka, a pritom ne biti učenica?* Smatram da je njen zaključak apsolutno u skladu s okvirima u kojima smo do sada propovijedali evanđelje. Drugim riječima, ona izvlači taj zaključak ne unatoč evanđelju koje smo propovijedali, nego upravo zbog njega.

Kojim terminima obično dijelimo Radosnu vijest? Nazivam to *transakcijskim evanđeljem*, zato što tako često komuniciramo evanđelje *računovodstvenim* terminima.

1. Zbog našega grijeha na našem računu nalazi vječan dug koji ne možemo sami platiti.
2. No radosna je vijest da je Bog poslao svoga Sina Isusa da poništi taj dug: Isus je platio naš dug na križu.
3. Isus je ustao od mrtvih i time pokazao da je ovaj grijeh plaćen i da je smrt poražena.
4. Sad ide transakcija: ako se pouzdamo u Isusa Krista, onda se njegove zasluge prebacuju na naš račun i time se poništava naš dug.
5. Mi potom primamo račun na kojemu piše: U POTPUNOSTI PLAĆENO.

Oproštenje grijeha je evanđelje. To vam je to.

Možda ćete reći: „Čuj, to stvarno zvuči kao Radosna vijest.“ Naravno, to je jedan vid Radosne vijesti, ali svakako nije zbir svega što je ona. Volim reći da je to uključivanje u plan beneficija. Radi se u potpunosti o onome što dobivamo od Boga. Dallas Willard nazvao je to „bar kod kršćanstvom“. Pod svaku cijenu želimo dobiti „bar kod“ spasenja kako bi nas mogao skenirati Božji vječni skener na nebu. Žena postavlja pitanje: „Zašto moram biti učenica?“ Da je Isusu postavila to pitanje, kako bi joj on odgovorio? Isus u Velikom poslanju definira osnovne elemente učenja.

Uđimo malo dublje u sadržaj Mateja 28,19-20. Veliko poslanje ima veoma preciznu strukturu. Glavnu zapovijed, (U)ČINITE UČENICIMA, podupiru tri načela. U slučaju da ste zaboravili nastavu materinskog jezika iz srednje škole, u

participe se svrstava glagolski prilog sadašnji i završava na -ći. Tri su glagola koji opisuju učenike. Stoga, devetnaesti redak mogli bismo ovako prevesti:

„Zato, *iduci*,
učinite sve narode *učenicima* mojim,
krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga,
učeći ih da vrše sve što sam vam zapovjedio!“

Tri glagolska priloga sadašnja jasno nam pokazuju što je učenik: *iduci*, *krsteći*, *učeći*. Možemo vidjeti da učenje pokriva širok raspon: (1) od početnog *iduci* „svim narodima“ kako bi dijelili dobru vijest evanđelja, (2) potom, nakon što osoba primi ili bude primljena od Isusa, dolazimo do *krsteći* (uranjajući) obraćenike u život Trojedinoga Boga, i (3) onda na kraju po ulasku u cjeloživotan poziv učenja *vršeći* sve što je Isus zapovjedio.

Pogledajmo svaki od ova tri glagolska priloga sadašnja kao kritične elemente koji sačinjavaju Isusova učenika koji čini druge učenike.

I. „*Iduci*... [u] sve narode“

Kao prvo, *iduci* svim narodima (narodima: *ethnes*): Dale Bruner jednostavno kaže: „Idite van.“ Od našega začeća pozvani smo služiti misionarskoga Boga. Doseg učenikova poziva proteže se na sve narode. Isus je došao uspostaviti kraljevstvo koje obuhvaća cijeli svijet – kraljevstvo bez granica. Naglasimo tri stvari koje bolje pojašnjavaju mentalitet izraza „idite“:

A. *Idite van prema svim narodima (skupinama ljudi)*

Britanski crkveni povjesničar i misiolog Andrew Walls primijetio je da se kršćanstvo razlikuje od svih ostalih svjetskih religija zato što se naš geografski centar stalno mijenja. Islam dolazi iz Meke i Medine. Budizam je većim dijelom na dalekom Istoku (Kina i Tibet). Hinduizam je nacionalna religija Indije i Nepala. Ove svjetske religije geografski su većinom ostale unutar svojih početnih okvira. To nije slučaj s kršćanstvom.

Živimo u vrijeme ogromne geografske promjene svjetskoga kršćanstva na Globalni jug. Nemamo vremena baviti se cijelim svijetom, stoga pogledajmo samo Afriku. Početkom 20. stoljeća kršćanstvo je još uvijek bilo većinski zapadnjačka religija s europskim korijenima. Subsaharska Afrika bila je 9 % kršćanska. Do 2023. subsaharska Afrika postala je 62 % kršćanska i taj je postotak u porastu. Ako spojite afričko i latinsko-američko kršćanstvo, do 2050. samo 1 od 6 kršćana bit će bijelac, a Globalni jug bit će središte kršćanstva.

Isus nam kaže da učinimo učenike od svih „naroda“, što zapravo znači od svih *ethne*, od čega dobivamo izraz „etničke skupine“. Misiolozi su opisali ove kao „skupine ljudi“ sa svojim vlastitim jezikom i kulturom. Kod posljednjeg zbrajanja Joshua Project, koji prati različite „skupine ljudi“, rekao je da mogu identificirati 17 453 skupina ljudi na svijetu, od koji je 7400 nedosegnuto. „Nedosegnutima“ se definiraju oni koji nemaju crkvu na svom jeziku ili kulturi. Ideal je da ljudi mogu čuti evanđelje na svome materinskom jeziku i unutar svojega kulturnog okruženja. Učenik ima svijest koja obuhvaća cijeli svijet; osjećaj Božjega prihvaćanja svih skupina ljudi.

B. Idite van tako što ćete biti relacijska poveznica s evanđeljem

Isus je podijelio još jednu verziju Velikoga poslanja u Djelima 1,8: „Nego primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje.“ Naš posao. Budite svjedoci. Budite oni koji ljude povezuju s Isusom i evanđeljem. Budite privlačni Isusovi sljedbenici. Posebno volim priču koju Sheldon Vanauken iznosi u svojoj knjizi *A Severe Mercy*. Sheldon i njegova supruga Davy početkom 1950-ih godina studirali su na Sveučilištu u Oxfordu u Engleskoj. Tamo su došli s vrlo negativnim stereotipima o kršćanima. Kako sami kažu, kršćani su „uvijek bili uštogljeni, zatucani ili glupi – ljudi od kojih ste se htjeli držati podalje.“ Poslušajte Vanaukenovo iskustvo:

No ljudi s kojima smo se počeli družiti na Oxfordu bili su iskreni, duboko posvećeni kršćani. Toliko su nam bili dragi da smo im to oprostili. Počeli smo, nesvjesni da to činimo, revidirati svoja mišljenja, ne o kršćanstvu nego o kršćanima... Puka kvaliteta kršćana koje smo susreli na Oxfordu razbila je naše stereotipe... Shvatili smo nešto čudesno: naši vršnjaci mogli su biti u isto vrijeme veoma inteligentni, civilizirani, zabavni – i kršćani.

Bilo je samo pitanje vremena kad će Isus probiti njihove obrambene zidove.

C. Idite van djelima suosjećanja i pravde

Isus je rekao: „Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima“ (Mt 5,16). Požrtvovna djela milosrđa još uvijek privlače pažnju. Nicholas Kristoff jedan je od novinara koji uređuju *New York Times*. U nekoliko navrata pisao je o utjecaju evanđeoskih kršćana kroz djela milosrđa. Kristoff prenosi priču o sedamnaestogodišnjoj djevojci koja se zove Sonia Angeline i njenom izbavljenju iz gradskog odlagališta otpada na Mozambiqueu: nakon četiri dana porođajnih muka, bila je na pragu smrti. Katrin Blackert, dvadesetogodišnja volonterka koja služi u organizaciji Iris susrela ju je na redovnim posjetama djeci na odlagalištu. Blackert je platila taksi da odvede Soniu do medicinskog centra i spasila joj život. Kristoff je zaključio: „Uvjeren

sam da bismo trebali slaviti činjenicu da evanđeoski kršćani prodiru sve dublje u Afriku zato što to na kraju krajeva znači više sirotišta, više škola i iznad svega, više klinika i bolnica.“ Učenik na prvom mjestu mora imati sklop razmišljanja koji kaže: „Idi“.

II. Krsteći ih u vječnu zajednicu Trojedinoga Boga

Ovo nas vodi do drugog elementa činjenja učenika, a to je „*krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga*“. Vjerujem da smo ovdje općenito promašili Isusovu namjeru. Na najjednostavnijoj razini to pretvaramo u formulu krštenja koja se izgovara dok dodirujemo glavu ili spuštamo nekoga pod vodu krštenja. Kada razmišljamo o značaju krštenja, padaju nam na pamet četiri istine. O krštenju razmišljamo kao (1) o činu javnog očitovanja naše vjere; (2) znaku uključenja u Crkvu; (3) očišćenju od krivnje našega grijeha; (4) i sredstvu identifikacije s Isusovom smrću i uskrsnućem. Već je to mnogo, ali još uvijek ne mislim da u potpunosti uvidamo čudesnost Isusova postavljanja krštenja kao središnjega znaka našeg učenitva.

Oči su mi se otvorile kad sam pročitao opis Trojstva iz pera Ivana Damašćanskog kao *perichoresis*, što je grčki izrazi za ples u krugu, ili kolo. *Choros* je svečani ples koji se izvodi u prilikama kao što su vjenčanja ili gozbe. Dodavanje *peri* kao prefiksa, što znači „okolo“, naglašava kružnu narav plesa. Ples u kolu vrlo je čest u židovskoj zajednici. Pada mi na pamet Hava Nagila. Ivan je zamislio jednog Boga koji je tri osobe u plesu intimnosti, jednakosti i jedinstva, koji uvijek iskazuju ljubav i čast jedni drugima. Jedan Bog, koji je u isto vrijeme Otac, Sin i Duh Sveti, pleše u skladnoj ljubavi u središtu svemira i poziva nas u kolo.

Pokušat ću obuhvatiti dubinu značenja kroz parafrazu: „Dok idete, činite učenike od svih naroda, *uranjajući ih u život vječne troosobne zajednice ljubavi koja postoji u središtu svemira*.“ Zašto je Bog uopće stvorio ljudska bića? Postanak 1 pokazuje nam put prema vrhuncu Božje kreativne svrhe. Krunski dragulj prema kojem je sve stvoreno išlo bilo je stvaranje ljudskih bića, isključivo stvorenih na sliku Božju. Bog kaže: „Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična“ (Post 1,26). Kada gledamo prvo lice množine u kojem Bog piše ove riječi kroz veće svjetlo Novog zavjeta, vidimo kroz Isusa da je Jedan Bog – Tri osobe. Drugim riječima, prije stvaranja Bog je postojao kao izvorna zajednica puna ljubavi, biće čija je sama bit odnos. Slika je Božja relacijska slika. Michael Lloyd piše: „Odnosi su nam najvažniji jer smo stvoreni ne samo za odnos, već i kroz Odnos. Stvoreni smo na sliku Božju, a Bog je odnos.“

C. S. Lewis nas podsjeća da Bog kao usamljeno, pojedinačno biće, ne bi mogao biti Bog ljubavi. „Ljubav je nešto što jedna osoba osjeća prema drugoj. Kad bi Bog bio jedna osoba, onda prije nego što je svijet stvoren, On nije bio ljubav.“ Biti kršten u život Oca i Sina i Duha Svetoga znači biti uključen u sam Božji život,

obavijen njegovom ljubavlju. Krštenjem se oblikuje naš temeljni identitet vjernika – nas koji smo dio Ljubljenoga.

Možda će nam domaća ilustracija pomoći da shvatimo ovu nezamislivu istinu. U ljudskim okvirima, mislim o tome kao o pozivu da se pridružite obiteljskom stolu. Zamislite [neki možda ne moraju zamisliti] da ste odrasli u kući u kojoj je obitelj rijetko sjedala za stol i jela zajedno. Kućom je vladao kaos. Činilo se nemogućim pronaći toplinu u domu. Svatko je živio za sebe. Srećom ste se sprijateljili s nekim tko je s poštovanjem i ljubavlju govorio o svojim roditeljima i imao braću i sestre s kojima je uživao, koji su se istinski oduševljavali jedni drugima. Jedne večeri vaš vas prijatelj pozove da dođete kod njega na obiteljsku večeru. Nikada niste doživjeli takvu atmosferu za stolom. Radosni otac vam kaže da je presretan što ste im se pridružili. Na stol dolazi domaće jelo, a svaki član obitelji brine se da je stol postavljen. Razgovor prelazi na događaje dana. Svi su zainteresirani jedni za druge. Humor dolazi prirodno u obliku međusobnog zadirkivanja, ali u duhu dobrodušnosti. U zraku se osjeća lakoća. Obitelj se zadržava za stolom jer uživaju jedni u drugima. Sjedite tamo i razmišljate: „Nisam uopće znao da je moguće imati obitelj ovako ispunjenu ljubavlju.“ Dok se tanjuri kupe sa stola, majka vam kaže: „Slobodno nam dođi kad god želiš. Smatraj se dijelom naše obitelji.“ Dok razmišljate o iskustvu te večeri, pitate se: „Kako da postignem da me usvoje u ovu obitelj? Ovo sam želio cijeloga života, a nisam to ni znao dok nisam vidio da je to moguće.“ Krštenje u osnovi znači da smo prihvaćeni u ovu stvarnost – voljeni smo i uključeni u Božje srce. Naš osnovni identitet je da smo ljubavlju primljeni u život samoga Boga.

III. Ućeci ih da vrše sve Isusove zapovijedi

Jednom kada osoba odgovori na spasonosnu poruku evanđelja u Kristu i zatim pronađe svoj identitet u vječnoj zajednici Trojedinog Boga, ulazi u cjeloživotni poziv „učenja vršenja svega što je Isus zapovjedio“. Opet, Bruner je ovdje od velike pomoći: on kaže da je učenik školska riječ. „Činiti učenike znači stvarati učenike, dovoditi ih u školu, obrazovati, raditi s ljudima tijekom vremena u obrazovnom procesu.“ To zahtijeva mentalitet obuke i poučljiv duh. John Ortberg je rekao: „Nitko ne može biti Isusov učenik jer smatra da bi to trebao. Naime, to uistinu moraš željeti.“ Ako slijedimo Isusa iz neke obveze, zato što moramo, to će na kraju dovesti do suhoparnog legalizma. Što vodi do toga da „želimo“? Dallas Willard ponovno sažima srž stvari: „Nažalost, mnogi ljudi u tome vide da ih uči što bi trebali raditi, međutim tu se govori da ih podučava na način da ne žele raditi ništa drugo.“ Philip Yancey piše: „Nije prvi korak sasvim upoznati Boga, a onda činiti njegovu volju. Naime, upoznajem Boga čineći njegovu volju.“

Doživio sam to kad sam se počeo ozbiljno baviti zatvorskom službom. Cijeloga sam života slušao kako ljudi daju svjedočanstva o službi iza rešetaka. Moj instin-

ktivni odgovor bio je: „Neka vas Bog blagoslovi za sve što radite, ali osobno ne mogu zamisliti da činim nešto takvo.“ Da budem iskren, to me nasmrt plašilo. No, budući da su se moji materijali o učeništvu koristili u jednomu teksaskom zatvoru najviše sigurnosti, odazvao sam se pozivu u posjet. Velika greška! Volim reći da me je Bog zaskočio iz zasjede.

Ušao sam u taj zatvor najviše sigurnosti u stanju tjeskobe, osobito kad su se metalna vrata zatvorila iza mene. Susreo sam se i razgovarao s četiri različite grupe toga prvog dana u kapelici, pozdravljajući svakog zatvorenika i predstavljajući se dok su ulazili. Sljedećeg sam dana bio u sobi s 48 muškaraca koji su učinili strašne stvari, ali su se obvezali slijediti Isusa. Prvo pitanje koje su mi postavili bilo je: „Jesi li bio nervozan kad si došao ovamo?“ Muškarci su bili svjesni koliko mogu biti zastrašujući. Priznao sam da sam bio nervozan. Čovjek koji je postavio pitanje rekao je: „Nisi djelovao nervozno.“ Bila je to Božja milost. Na kraju sastanka s ovim Isusovim sljedbenicima, čovjek po imenu Rocky rekao je nešto što je Duh Sveti upotrijebio kako bi uputio poziv u moj život. Rocky je pred 48 muškaraca rekao: „Mi smo zaboravljeni ljudi, ali nemoj nas zaboraviti!“ To je bio ubod Duha Svetoga u srce. Svake srijede ujutro tijekom šest i pol godina gledao sam Isusa na djelu u životima preobraženih ljudi. Kao što sam im rekao: „Dolazim ovamo jer vidim Isusa u vama.“ Vidio sam Božje srce čineći njegovu volju.

3. Definicija učenika

Kako bismo definirali što znači biti učenik na temelju ovoga teksta Velikog poslanja? Učenik je onaj koji se, prije svega, podlaže Isusu kao Gospodaru svemira i Gospodaru naših života. Jednom kada je to na mjestu, učenici se usklađuju s Isusovom misijom stvaranja učenika dok istovremeno rastu u tri dimenzije učenika koje Isus ističe: (1) Učenici imaju neumoran duh koji želi „ići“. (2) Učenici pronalaze svoj identitet u vječnoj Božjoj zajednici ljubavi u koju su uključeni. (3) Konačno, učenici provode ostatak svojih života znajući da je njihov primarni poziv uskladiti svoje živote sa svime što Isus zapovijeda.

- Tko ili što je učenik? *Učenik je netko tko slijedi Isusa, netko koga Isus mijenja, netko tko je posvećen Isusovoj misiji i koga pokreće Isusova ljubav.*
- Što je učenništvo? *Učenništvo je cjeloživotni proces umiranja sebi dok dopuštamo Kristu da oživi u nama.*
- Što znači činiti učenike? *Činiti učenike je „svrhovit odnos u kojemu hodamo s drugim učenicima kako bismo jedni druge ohrabрили, opremili i potaknuli na više ljubavi ne bismo li rasli prema zrelosti u Kristu. To također uključuje opremanje učenika da čine učenike koji čine druge učenike.“*

U sljedećem izlaganju istražiti ćemo pitanje primjera učenništva koji nam je Isus ostavio i zašto nismo slijedili njegov model.

Greg Ogden

What is Jesus' Definition of a Disciple Embedded in the Great Commission?

Abstract

Any conference on discipleship must be rooted in the biblical definition of a disciple. When Jesus commands us to “make disciples,” who or what exactly are we making? What does a disciple look like? We need to look no further than the definition embedded in Jesus’ original mandate known as the Great Commission (Matt 28:16-20). There is a precise structure to this text which gives us the basic characteristics of a disciple. We find here a singular imperative, “make disciples.” What is often overlooked is that this central command is modified by three participles, “going,” “baptizing,” and “teaching.” Participles are verbal adjectives (descriptive images) ending in “ing” that describe the nature of a disciple. In this presentation, I will contrast the popular definition of a Christian with the biblical definition of a disciple. Christians, as commonly understood, are those who have trusted Christ for their salvation and believe that they will be with Jesus when they die. In other words, we have, perhaps unwittingly said, “You can be Christian without being a disciple.” The “gospel” we have been proclaiming has led directly to a non-discipleship or “forgiveness only” gospel. Bill Hull and Ben Sobels assert two truths: 1. You cannot make a Christlike disciple from a non-discipleship gospel. 2. The gospel you preach determines the disciples you make. In contrast, I will note that the three descriptive participles of “going,” “baptizing,” and “teaching,” when fleshed out, contain within them Jesus’ definition of a disciple. This is further underscored by the gospel Jesus proclaimed as recorded in Mark’s gospel at the inception of Jesus’ ministry: “Now after John was arrested, Jesus came into Galilee, proclaiming the gospel of God, and saying, ‘The time is fulfilled, and the kingdom of God is at hand, repent and believe in the gospel’” (Mk 1:14-15).